

A VASSZINHÁZBAN

pénteken január 19-én

MŰSOR:

1. berlini tüzoltóság, eredeti felvétel
2. A szeszélyes nő, humoros
3. A kis Robinzon, nagy dráma
4. Az igazságtalan páciens, humoros
5. Az orosz tüzoltóság, eredeti felvétel
6. A telefon, nagy tüzoltó dráma
7. A kínai forradalom, eredeti helyszíni felvétel

Műsoron kívüli szám:

HEDA, a pálinkafőző leánya, drámai idill a kaliforniai hegyekből.

KÖZGAZDASÁG

Az alsótanyai vasutról.

Irta Lederer Dezső dr.

A mult hetekben irt közleményeimnek az alsótanyai vasutról folytatását ígertem. Két darázsfészek, melybe mielőtt belenyultam volna, előbb aludtam reá egyet, aztán másokat is megkérdeztem s végre meggyőződtem róla, — és aki kijön Átokházára és meggyőződik a viszonyokról, szintén belátja — hogy *elméleti alap csak* a bérföldek bérleti díjának 25 százalékos emelése, amelyre a vasut alapját fektetni nem lehet azon egyszerű okból, mert nem bírja.

A két darázsfészek alatt pedig értem a tanyai vasut irányát és azt, hogy miből is lehetne megcsinálni; mindkettő olyan, mely tudom, ellenszenvvel találkozok; az első, mert személyeket érint, a második, amely nem gondol a következményekre, az ebből a városra háramló haszonra, hanem principiumként áll, mint divatos elv, mely megdönthetetlen, történjen bármi, de a pótdót emelni nem szabad. Bizonyítani igyekszem, hogy a tanyai viszonyok mérlegelésével, a feltétlen igazságosság szem előtt tartásával, tekintettel épen a városi lakosság, különösen a kereskedők és gyárak érdekeire, számolva azon rendkívül úgy szociális, mint egészségügyi előnyökkel, mely a piaci árak csökkenésével a szegedi lakosságra háramlik, nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy hátha szakitanánk már egyszer a pótdó emelésének mumsától akkor, mikor ez ezen csekély emelést százszorosan behozza. A tanyai vasut irányára ellen sok a panasz. *Fajka* Lajos dr törvényhatósági bizottsági tag ur még a lapokban is kritizálja, máshol meg látjuk, hogy újabb felméréseket csinálnak, szóval kitünő dolog arra, hogy huzódjon a *végteleenségig* a vasut ügye. Nem is olyan régen, egy napon befolyásos ur — nem akarom a nevét mondani, hogy ki — azt mondotta, hogy szerencse, hogy még egy hirdapirónak a fülébe nem jutott, hogy kinek a tanyája előtt fog a vonat megállani. Hát kérem, nem ép úgy van az. Az egyéni protekció érvényesült a vasut irányának megállapításánál, ez tagadhatatlan, hogy azonban ez a vasut esteleges prosperálhatóságának előnyére vagy hátrányára, ehhez szó sem fér, mert a tanyai vasut irányára a külső részeken tényleg jó, legfeljebb a 25 százalékos bérösszeg emelés miatt a vasut jövőjének hátrányára, eltért a feltétlen szükséges iránytól.

Nem kerülgetem tovább, mint a macska a forró kását, neveket említek és akkor megmagyarázhatom.

Először itt kívülről kezdve — a szakiskola és a várostanya között áll meg, ez nagy hiba, itt nincs helye a végállomásnak, erre még részletesen visszatérek.

A szakiskolától a Dobó-erdő belső oldalán

megy a vonat iránya. Ez már az egyéni protekció tulburjánzása. Aki ismeri *Bokor* Károly törvényhatósági bizottsági tagot, az ő nagy gazdálkodását, 100 holdnál több szőlőjét, nehezen fogja megérteni, hogy miért nem mozdított az meg minden követ, hogy a vasut közelebb álljon meg őhozzá, pedig ezáltal nemcsak Bokor Károly és rokonai, hanem Rókabögyös, Rivó, Neszürj *mind Szabadkára járó lakók*, köztük több örökföldön lakó nagygazda vasuthoz jutnának és Szegedre gravitálnának. A dolog magyarázata egyszerű: úgy Bokor Károly urnak, mint sógorainak, *Zöndör* Pál, *Salamon* Károly uraknak stb. sok a bérföldjük, amit a legutóbbi földárverésnél alaposan magas bérösszegért reájuk vertek talán olyanok, akiknek a zsebükben nem volt 20 fillér se és mert erre a magas bérösszegre még 25 százalék hogy rájöjjön, *inkább nem kell nekik a vasut és vele együtt a vasut-állomástól eszik Rivó, Rókabögyös, Neszürj, vagyis épen azon helyek, amelyek, amíg vasut nem lesz, csak adót fizetni járnak Szegedre, de piacra sohasem, hanem mindig csak Szabadkára*. Mert magának Bokor Károlynak, tekintettel, hogy *nagyon drágán bérelt*, nagyon sokat, circa 1000 koronát kellene 25 százalék címen évente befizetni és akkor csuda, ha ő fél a tanyai vasut közelségétől és a 25 százalék raionján, a két kilométeren kívül óhajtja a vasutat. És most az elfogulatlan bírálótól szabad legyen megkérdezni, a tanyai vasutnak nem elsősorban érdeke, hogy tényleg prosperálhasson, hogy a *Bokor Károly érdekeltségét megnyerje*. Ez a környék hogy elkerülve lett, a 25 százalék kilátásba helyezése miatt van. Pedig a tanyai vasut bevételénél Bokor Károly az ő 5000 hektós bortermésével, 15—20 waggon rozs szállítással nem elvetendő, hát ha még hozzávesszük a rokonságot, a rókabögyösieket és a 25 százalék miatt ők *maguktól távolra protezsálták a vasutat*. Nekik igazuk van, de a tanyai vasut ezeket veszti már ezáltal, míg ha a Bokor érdekeltséget megnyeri, 10—20 ezer korona évi bevételre csak innen számíthat a vasut, hiszen csak a bortermésük elszállítása évente meghaladja az 5000 koronát, ehhez jön még üres hordó stb. stb. Ez nem vasut-irány, ha egy ily érdekeltséget elkerül a vasut, ez épen olyan, mintha a máv. beszüntetné a kecskeméti állomást. Nemesak a nagytermelő érdeke a vasut, hanem a vasutnak is vannak érdekei, amelyeket a 25 százalékos bérösszeg emelésével előre agyonütni nem szabad. Mert ne felejtsük el, hogy jó szikkelt uton 7 kilométerre van a horgos-királyhalmi állomás a Bokor érdekeltségtől, tehát ők nem szaladnak a tanyai vasut után, de a tanyai vasutnak feltétlen érdeke, hogy ezt az érdekeltséget a maga részére megszerezze, nem pedig, hogy a 25 százalékos bérösszeg emeléssel magától eltávolítsa. Tehát épen azon érdekeltség a rókabögyösi, rivói, neszürji, amely különben teljesen szabadkai piacokra jár, terelődne Szegedre a tanyai vasut ezen említett irányváltoztatása által.

(Folytatjuk.)

(—) Ausztria a kartelek ellen. Mialatt nálunk a karteltörvény egyre késik, azalatt Ausztriában már serényen folyik a karteel- lenes törvény előkészítése. A nemsokára megtartandó osztrák kartelankét elé nagy érdeklődéssel néznek politikai és ipari körök egyaránt. A megvitatásra kerülő kérdésekkel a gazdasági érdekképviselők már nagyrészt foglalkoztak és ezeknek az adatoknak alapján fogják megszerkeszteni azt a kérdőívet, amely a tanácskozások alapját fogja képezni. Az ankét legelsősorban azokkal a cikkekek fog foglalkozni, amelyek az *általános fogyasztás* tárgyat képezik. Így a tárgyalás első része a cukor-, petróleum- és spiritusz-kartelre fog kiterjeszkedni. A második csoportban azokat a cikkeket fogják tárgyalni, amelyek a mezőgazdaság szempontjából bírnak fontossággal, ilyenek a tejre, vagy más termékekre, például mütrágyára vonatkozó megállapodások. A harmadik csoport tárgya-

lasi anyaga a vas, továbbá építési anyagok, mint például téglák és cement. Az ankéten a kormány, a parlamenti és gazdasági körök képviselői vesznek részt. A kartel-bizottság, a képviselőház, az ipar, a mezőgazdaság, a kézműves és munkásterületek kiküldöttjei az ankét állandó tagjai lesznek s a kérdés jogával élhetnek. Szakértők valószínűleg az illető kartelek képviselői, az autsiderek, amennyiben ilyenek is vannak, továbbá a nyersanyagot szállítókat, a feldolgozó iparokat, valamint a kereskedelmi és fogyasztási egyesületeket képviselő egyének lesznek. Így a cukorkartel tárgyalásánál a cukorrépatermelők, a nyerseukorgyárak, a finomítók, a kivülálló üzemek, a cukorgyárak, az en gros és az en detail cukorkereskedelem képviselői fognak befolyjni. Ezt a szakmaankétet követi majd az általános ankét. Az általános ankéten csak a kereskedelmi kamarák, az ipari testületek és fogyasztási szövetkezetek vesznek részt.

(—) Készülés egy kiállításra. A szegedi baromfi- és házinyultenyésztők egyesülete tegnap tartott választmányi ülésén *Jedlicska* Béla dr elnök indítványára elhatározta, hogy tekintettel a tul szigorú télre, a hasznos és éneklő madarak védelme és etetése céljából több fészek-odut és ablak-etetőt szerez be és azokat a jelentkező egyesületi tagoknak megfelelő elhelyezés céljából teljesen *díjtalanul* bocsátja rendelkezésére. A madárvédelmi osztály elnöke, *Szabó* Kálmán főkertész Ujszegeden egy nagy etetőt is állít fel az egyesület költségén s így valószínű, hogy az oly hasznos rovarpusztító és éneklő madarak védelme és etetése némileg biztosítva lesz. Elhatározta a választmány, hogy tavasszal praktikus nyultenyésztési telepet állít fel és ősszel nemzetközi *baromfi-, galamb- és házinyul kiállítást* rendez vagy Szegeden, vagy Szabadkán. A Baromfi-tenyésztők Országos Egyesülete erkölcsi és anvagi támogatását máris megígérte és az állam is segélvt ad majd. Remélhetőleg a város is hozzá fog járulni a szépnek és gazdaságosnak ígérkező rendezéséhez. Fészek-oduk az egyesületi titkárnál: *Vogel* Antal (Szeged-Csongrádi Takarékpénztár) kaphatók.

(—) Gyáralapítás Nagyváradon. Nagyváradról jelentik, hogy ott francia tőke segítségével a legközelebb új cellulose-gyár alakul. Az alapításra vonatkozó tárgyalásokat egy párisi pénzesoport indította meg. A franciák az alapítandó gyári részvénytársaság részvényeinek 51%-át lejegyezték. Valószínűleg három millió korona lesz az új vállalkozás alaptőkéje, mely körülbelül biztosítva is van az eddigi jegyzésekkel. Magyarországon ezidő szerint csak egy cellulose-gyár működik, a Hitelbank égisze alatt álló Brassói cellulose-gyár, amely azonban veszteséggel zárta most is a mérlegét.

Budapesti gabonatözsde.

A határidőpiacon különösebb impulzus hiányában és mivel ma nagyobbára megint csak a kulisz vett részt az üzletben meglehetősen jelentéktelen volt a forgalom és az árváltozás. Egv órákor a következők voltak a záróárak:

Buza áprilisra	11.78—11.79
Buza májusra	11.64—11.65
Rozs áprilisra	10.25—10.26
Rozs októberre	9.04—9.05
Tengeri májusra	8.67—8.68
Tengeri júliusra	8.67—8.68
Zab áprilisra	9.79—9.80

A budapesti értéktözsde.

Január 18. Ma, változatosság kedvéért, hanyha volt az üzlet iránya, mert külföldről gyöngébb jelentés érkezett és a bécsi ártírázs a piacra hozott árut már nem vette föl többé. A nemzetközi, ugyszintén a helyi piac értékeinek ára lemorzsolódott, a zárlat gyöngé volt. A készárupiacon a salgótarjáni részvény, a gummirészvény, az agrár bankrészvény és a cukoriparrészvények a tegnapiinál drágább áron voltak keresettek. A járadék-